Virtuaalisia työkaluja ruotsin opiskelussa

10.6.2020

Erilaiset virtuaaliset työkalut ovat arkipäivää ammattikorkeakoulun kielenopetuksessa. Parhaimmillaan erilaiset virtuaaliset työkalut tukevat oppimista ja innostavat ja motivoivat opiskelijoita kielen opiskeluun. Opettajat ovat selvästi kiinnostuneita kehittämään digitaalista kieltenopetusta ja tekemään yhteistyötä kollegoiden ja toisten ammattikorkeakoulujen kanssa. Myös erilaisin hankkein on kielten opetusta ammattikorkeakouluissa kehitetty digitaalisempaan suuntaan. (Juurakko-Paavola&Haukijärvi 2016.) On hienoa, että näiden hankkeiden tuotoksia esitellään verkkosivuilla ja hankkeissa tehtyä loistavaa materiaalia jaetaan kollegoiden käyttöön.

Virtuaalisten työkalujen kirjo on todella laaja ja niitä kannattaa rohkeasti kokeilla. Tarkoituksenmukaista ei ole hyödyntää mahdollisimman monta erilaista työkalua opetuksessa. Sen sijaan kannattaa poimia työkalut, joista itse pitää ja jotka palvelevat omien kurssien oppimistavoitteita parhaiten. On myös opiskelijan kannalta helpompaa, kun ei tarvitse opetella liian montaa uutta ohjelmaa yhden kurssin aikana. Riittävällä määrällä erilaisia tehtävätyyppejä varmistetaan kuitenkin, että erilaiset oppijat tulee huomioitua.

Kevätlukukauden 2020 aikana pyysin Liiketalouden ruotsin opiskelijoitani vastaamaan yksinkertaiseen kyselyyn sekä Ruotsia amk-opintoihin -kertauskurssin että Affärssvenska-kurssin jälkeen. Affärssvenska-kurssi pidettiin Koronan vuoksi kokonaan verkossa, mutta käytössä oli muitakin kuin virtuaalisia tehtäviä. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää, mitä tarjolla olleita virtuaalisia työkaluja opiskelijat käyttivät sekä mitkä työkalut koettiin hyödyllisiksi ja opettavaisiksi. Lisäksi tiedusteltiin, käyttivätkö he jotain muita kuin tarjottuja virtuaalisia työkaluja tai puuttuiko heidän mielestään jotain. Kyselyyn tuli 61 vastausta, joista noin 2/3 vastasi Affärssvenskan jälkeen. Pääosin opiskelijat olivat erittäin tyytyväisiä tarjolla olleisiin virtuaalisiin oppimisvälineisiin, eikä muita työkaluja ollut käytetty tai kaivattu. Seuraavaksi käydään läpi ruotsin kursseilla käytössä olleita virtuaalisia välineitä vähän tarkemmin, opiskelijoiden kokemuksia ja antamaa palautetta niitä koskien sekä pohditaan niiden mielekkyyttä kielenopetuksessa ja oppimisessa.

Kahoot

Opiskelijoiden suosikki kyselyn perusteella on ehdottomasti Kahoot. Kahoot on tietovisa-alusta, johon opettaja laatii kysymyksiä ja vastausvaihtoehtoja niihin. Kahootin avulla voidaan testata ennakkotietoja ja johdatella uuteen asiaan, kerrata, testata opittua tai pitää jopa kokonainen oppitunti. Itse en ole kokonaista oppituntia Kahootin avulla pitänyt, mutta muuten Kahootia pelataan yleensä muutaman kerran yhden kurssin aikana. Opiskelijat kokevat Kahootin pääosin opettavaiseksi ja se toimii erityisen hyvin kilpailuhenkisillä opiskelijoilla. Välillä olen ottanut myös pienen palkinnon kannustimeksi. Toki Kahootkaan ei sovi aivan kaikille, ja pari vastaajaa pitikin Kahootia hyödyttömänä. Erään vastauksen mukaan Kahoot ei opeta kuin sorminäppäryyttä.

Kahootia olemme pelanneet toistaiseksi ainoastaan opetustilanteessa, niin luokassa kuin verkkoluennollakin.

Kysymykset heijastetaan valkokankaalle tai jaetaan opettajan näytöltä ja opiskelijat vastaavat omalla puhelimellaan tai tietokoneellaan. Pelin edetessä vielä kertaillaan asioita väärien vastausten johdattelemana. Välillä Kahoot sisältää myös opetusdian, jotta asia tulee varmasti selväksi. Kahootin pelaamiseen menee oppitunnilla aika paljon aikaa, ja onkin hyödyllistä lukea, että Kahoot koetaan tehokkaana oppimismenetelmänä. Välillä Kahootia on käytetty myös ennakkotietojen testaamiseen ennen uuteen teemaan siirtymistä ja se on hyvin toiminut siinäkin.

Jatkossa aion kokeilla Kahoot-kisaa myös kotitehtävänä. Opiskelijat kilpailevat tässäkin toisiaan vastaan ja opettaja pystyy näkemään, mitä kukin on vastannut ja missä erityisesti tarvitaan vielä kertausta. Myös Kahootin maksullinen versio tarjoaisi hyviä lisätyökaluja, kuten sanojen järjestäminen (Puzzle-toiminto). Tämä toimii hyvin esimerkiksi sanajärjestystä kerratessa tai vaikkapa verbin taivutusmuotoja järjesteltäessä. Kahootin avatessa Korona kevään vuoksi maksullisen version kaikkien käyttöön pääsin myöskin näitä toimintoja kokeilemaan ja hyödyntämään. Kahooteja on helppo ja nopea tehdä ja välillä voi käyttää myös toisten tekemiä valmiita Kahoot-kisoja.

Quizlet

Quizlet on toinen opiskelijoiden suosikeista. Se on ohjelma, johon opettaja syöttää valitsemansa sanat tai fraasit ja niiden käännökset. Quizlet luo näihin sanakortteihin automaattisesti erilaisia tehtäviä, ikään kuin pelejä. Quizlet toimii erinomaisesti myös sanastona. Käytössäni on ilmaisversio Quizletista ja olen kokenut sen riittäväksi. Olen tehnyt joitain omia Quizletejä, mutta Quizletistä löytyy paljon toisten opettajien tekemiä hyviä valmiita harjoituksia hyödynnettäväksi. Quizlet on siis ilmainen, mutta vaatii kirjautumisen niin opettajalta kuin myös opiskelijoilta, joko sähköpostilla, Facebook-tunnuksella tai Gmail osoitteella. Kirjautuminen on osoittautunut kynnyskysymykseksi joillekin opiskelijoille. Kirjautuminen vaatisi pienen ylimääräisen ponnistuksen ja näin koko harjoitus saattaa jäädä tekemättä. Sekä tämän kevään kyselyssä että aikaisemmin olen kuitenkin saanut paljon palautetta opiskelijoilta, joissa kehotetaan suosittelemaan Quizleteja käyttöön kaikille opiskelijoille, sillä sen avulla oppii todella hyvin.

Quizletin avulla opiskelijat pystyvät myös itse rakentamaan omia sanalistoja ja harjoittelemaan niitä. Valitettavasti kovin moni ei tähän ole ryhtynyt. Ne, jotka ovat omia sanalistoja tehneet, ovat kokeneet tämän kuitenkin erityisen opettavaisena ja hyödyllisenä. Quizlet toimii siis hyvin sanojen ja lauseiden harjoitteluna. Miinuksena tässä ohjelmassa on, kuten monissa muissakin virtuaalisissa työkaluissa, että opiskelijan vastaukset on oltava sanatarkasti oikein pistettä myöden. Välillä samalle sanalle on myös monta synonyymiä, eikä Quizlet osaa tunnistaa näitä. Saat ja lauseet on opeteltava täsmällisesti niin kuin, ne Quizletin sanakorteissa on.

H5P-tehtävät Moodlessa

H5P-tehtävät ovat tämän lukuvuoden uusi löytö ja tulivat käyttööni erityisesti Digijoujou- hankkeen (Aalto Yliopisto 2019) myötä. Digijoujou-hankkeessa on luotu todella paljon hyvää ja käyttökelpoista materiaalia ammattikorkeakoulujen kotimaisten kielten (suomi ja ruotsi) opetukseen. Paljon digitaalista materiaalia, mutta

toki myös muunlaisia kokonaisuuksia. H5P-työkalu on valmiina Moodlessa. Sillä pystyy luomaan todella monipuolisia tehtäviä, joiden avulla voisi pitää jopa kokonaisen kurssin. H5P-tehtävän avulla voi jakaa esimerkiksi tekstin, johon on erilaisia interaktiivisia tehtäviä: sanojen etsintää, lauseiden yhdistämistä, suomentamista, soveltamista, kuuntelua jne. H5P-tehtävillä pystyy luomaan ikään kuin virtuaalisen version oppikirjasta. Mukaan voi linkittää myös videoita aiheen syvempään tutkimiseen. Etuna H5P-tehtävävissäkin on, että opiskelija saa vastauksistaan välittömän palautteen. Käytin H5P-tehtäviä paljon kevään Ruotsin kursseillani ja myös niistä on tullut todella hyvää palautetta. Opiskelijoiden vastausten mukaan H5P-tehtävien avulla on kiva oppia ja ne tekevät oppimisesta mielekkäämpää.

Uskon, että H5P-tehtävät tarjoaisivat vieläkin enemmän mahdollisuuksia, joten toivottavasti jossain vaiheessa saan oppia niistä lisää. Jotkut opiskelijat ovat kaivanneet näihin tehtäviin ominaisuutta, jossa tehtävä muistaisi opiskelijan vastaukset ja uudella yrityskerralla pystyisi harjoittelemaan vain niitä, joita ei vielä osaa. Samoin kuin muut virtuaaliset välineet, myös H5P on todella tarkka kirjoitusasusta. Opettaja ei pääse myöskään näkemään, mitä opiskelija on vastannut ja miten onnistunut (kuten Kahootissa). Opettaja näkee vain, onko tehtävä suoritettu.

YouTube-videot

YouTube-videot pitävät kärkipaikkaa Jane Hartin kokoamassa listassa vuoden 2019 käytetyimmistä digitaalisista sovelluksista ja palveluista opetuksessa ja oppimisissa (Top Tools for Learning 2019). Tämä lista kootaan vuosittain ja se käsittää kaiken oppimisen ja opettamisen. Olen jonkin verran ottanut videoita käyttöön myös opetuksessani. Monilla kursseillani jaan opiskelijoille linkkejä lyhyisiin opetusvideoihin YouTubessa. Videot eivät ole itseni tekemiä, mutta käsittelevät opetettavaa aihetta lyhyesti ja ytimekkäästi. Videot ovat kurssilla pääosin vapaaehtoisia ja ne on tarkoitettu täydentämään tunnilla läpikäytyä asiaa ja toimivat hyvänä tukena myös poissaolijoille. Tällaisia ovat erityisesti lyhyet kielioppia opettavat videot kertauskurssilla Ruotsia amk -opintoihin. Videoista saamani palaute etenkin juuri Ruotsia amk-opintoihin kurssin jälkeen on kuitenkin suurelta osin negatiivista. Monet kokevat videot turhina, eikä niiden kautta opi. Lyhyetkin videot vaativat keskittymistä kotona ja se koetaan myös hankalaksi. Toisaalta mukaan mahtuu myös niitä, jotka kokevat juuri videot erityisen hyödyllisinä ja opettavaisina. On ollut hyvä, kun on kotona saanut asiaa videon avulla vielä rauhassa miettiä kerrattua asiaa.

YouTube tarjoaa myös hyödyllistä videomateriaalia suullisen kielitaidon kehittämiseen ja sanavaraston laajentamiseen esimerkiksi Affärssvenska – kurssilla. Erityisen hyvin tässä toimivat tekstitetyt videot, joita heikommankin opiskelijan on helpompi seurata. YouTuben avulla pystyy helposti tuomaan opetukseen ääninäytteitä erilaisista kielenpuhujista sekä harjoituttamaan kuullun ymmärtämistä. Laadukkaita videoita erilaisista työelämän tilanteista taisi olla toki tarjolla enemmänkin.

Onnenpyörä

Digitala Svensklärare 2019 – hankkeen tulosten myötä tutustuin onnenpyörään (Digitala svensklärare 2019) ja kokeilin ottaa sen käyttöön opetuksessani. Wheel of Names tai vaihtoehtoisesti Wheel Decide on itselleni

uusin tuttavuus, enkä ole sitä montaa kertaa vielä ehtinyt käyttämään. Kumpaankaan ohjelmaan ei tarvitse rekisteröityä. Onnenpyörään syötetään sanat tai fraasit, joita halutaan harjoitella ja jaetaan linkki opiskelijoille pelattavaksi. Muutamista yksinkertaisista asetuksista pystyy muokkaamaan esimerkiksi efektejä. Hauska yksityiskohta onnenpyörässä onkin juuri autenttinen pyörimisääni. Onnenpyörää olen kokeillut mm. verbin tai substantiivin taivutuksessa Ruotsia amk-opintoihin kurssilla. Pyörää pyöräyttämällä kone arpoo sanan, jota taivutetaan. Onnenpyörä ei valitettavasti kerro oikeita vastauksia, vaan ne täytyy tallentaa erilliseen tiedostoon. Onnenpyörä tarjoaa myös yhden vaihtoehdon esimerkiksi työhaastattelukysymysten harjoittelemiseen. Tämä tehtävätyyppi voi tuoda oppituntiin kivaa vaihtelua, kuten opiskelijoiden vastauksista käy ilmi. Toisaalta vastausten perusteella tämä ei kuitenkaan sovellu tehokkaan oppimisen välineeksi.

BigBlueButton

BigBlueButton on verkkokokousalusta, joka löytyy Moodlesta. Otin BigBlueButtonin mukaan kyselyyni yhtenä digitaalisena välineenä, koska käytimme tätä kevään Affärssvenska -kursseilla etäopetukseen siirtymisen jälkeen ja halusin kuulla opiskelijoiden palautetta sen toimivuudesta. BigBlueButtonissa oli jonkin verran teknisiä ongelmia, lähinnä äänen pätkimistä, joten opiskelijat kokivat Teamsin osin paremmaksi alustaksi. BigBlueButtonin ehdoton etu kielen opetuksessa on mielestäni Breakout rooms -toiminto, jossa opiskelijat jaetaan max. 8 ryhmään tekemään esimerkiksi suullisia tehtäviä. Osa opiskelijoista oli antanutkin juuri näistä ryhmistä hyvää palautetta. Teknisiä ongelmia verkkoyhteydessä tai mikrofonissa oli joka kerta aina jollakin ja välillä osa opiskelijoista poistui Breakout -huoneisiin siirtyessä, mutta pääosin suulliset harjoitukset onnistuivat ryhmissä ihan mukavasti. Opettaja pääsee Breakout huoneisiin kuuntelemaan ja auttamaan joko yksi huone kerrallaan tai kaikkia ryhmiä yhtä aikaa. Tämä on ollut kohtuullisen toimivaa. Muutenkin koin, että BigBlueButton toiminnon avulla saattoi parhaimmillaan saavuttaa lähes luokkahuonetilanteen tunnelman. Tämä toki edellytti sen, että opiskelijat ovat aktiivisia ja rohkeasti avaavat mikrofoniaan ja osallistuvat opetukseen.

Lopuksi

Kaiken kaikkiaan vaikuttaisi siltä, että opiskelijat ovat hyvin tyytyväisiä Ruotsin kursseilla tarjottuihin virtuaalisiin välineisiin. Kyselyn mukaan välineitä oli riittävästi saatavilla ja ne toimivat pääosin hyvin ja tarkoituksenmukaisesti eli auttoivat oppimisprosessissa. Virtuaaliset välineet koetaan erittäin hyödylliseksi ja innostavaksi. Kuten eräässä palautteessa sanotaan ”Niiden monipuolinen käyttö tuo kivaa vaihtelua opiskeluun sekä pitää mielenkiintoa ja motivaatiota yllä”. Pelimuodossa olevat tehtävät lisäävät motivaatiota ja innostavat oppimaan. Osa opiskelijoista kuitenkin kokee, että oppiminen tapahtuu lopulta parhaiten kynällä ja paperilla kirjoittaen. Virtuaalisten välineiden avulla saadaan onnistumisen elämyksiä erityisesti, kun niitä tekee uudelleen ja uudelleen. Toisto onkin virtuaalisissa välineissä paljon helpompaa kuin paperisissa tehtävissä.

Virtuaalisten välineiden käyttöönotossa kannattaa muistaa myös hyvät ohjeet niiden käyttöön. Vaikka tässäkin artikkelissa mainitut välineet alkavat olla opiskelijoille jo tuttuja, jokaisesta ryhmästä saattaa löytyä myös ensikertalaisia. Ilman kunnollista ohjeistusta tehtävien tekeminen saattaa tuntua ylivoimaiselta ja hankalalta. Kannustan rohkeasti tutustumaan erilaisiin virtuaalisiin työkaluihin ja ottamaan niitä mukaan opetukseen.

Hyvät ideat kannattaa myös jakaa kollegoille! Ja toisaalta tutustuminen kannattaa aloittaa ohjelmista, jotka joku toinen on jo todennut hyväksi. Haluan rohkaista myös opiskelijoita tutustumaan erilaisiin virtuaalisiin välineisiin ja hyödyntämään niitä kielen opiskelussa. Monia työkaluja kuten Quizlet ja Kahoot pystyy hyödyntämään ammattikorkeakouluopintojen jälkeenkin. Virtuaaliset työkalut kehittyvät koko ajan ja uusia ohjelmia syntyy. Toisaalta myös vanhoista tutuista ohjelmista voi aina oppia uutta ja hyödyllistä. Avoimin mielin siis uutta lukuvuotta kohti!

Paula Välimäki
Ruotsin ja saksan opettaja
SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Lähteet:

Aalto yliopisto 2019. DIGIJOUJOU -hanke. Suomen ja ruotsin kielen joustava oppiminen ja ohjaus tulevaisuuden työelämän tarpeisiin. Viitattu 1.6.2020. https://digijoujou.aalto.fi/

Digitala svensklärare 2019. Ammatillisten ruotsin opettajien koulutushankkeen satoa keväältä 2019. Viitattu 2.6.2020. https://digitalasvensklarare.wordpress.com/

Juurakko-Paavola, T. & Haukijärvi, T. 2016. Digitaalinen amk-kieltenopetus – utopiaa vai arkipäivää? HAMK Unlimited: Professional 12.12.2016. Viitattu 2.6.2020. https://unlimited.hamk.fi/ammatillinen-osaaminen-ja-opetus/digitaalinen-amk-kieltenopetus-utopiaa-vai-arkipaivaa/

Top Tools for Learning 2019. Results of the 13th Annual Digital Learning Tools survey. Viitattu 1.6.2020. https://www.toptools4learning.com/